

איזהו נשך פרק חמישי בבא מציעא עב.

מסורת הש"ס

(א) כִּיךָ לִי: כִּיב נדב;
 (ב) לעיל ח. סנהדרין לה.
 שבעים פ"י [מיה] ריה ב.
 ח. כִּיב קט: קעא: ויבמות
 קכז. (ג) [כִּיב מ:]
 ד' כסל': מעותיו (ה) [דף
 כה.] (ו) [מ:] בעירובין מז.
 (ז) ויבמות לי: (ח) זיל
 הכריחם השל

הגהות הב"ח

(א) גם' פרדיסא לחבריה
לעשר שנים אכלה תלת:
(ב) תוב' ד"ה שטר וכו' אי
נמי בעיבורא בין מלא:

מוסף רש"י

[illegible]

אִתּוֹ לִיָּה וְכִיָּה. דַּחַן וְכִין לִקְטֹן כִּפְרָק מִי שִׁמְתָּ (וְכִי דף קט:)
וְחוֹקֵקָן עָלָיו כְּמַלְוֶה. אַחֲרָי וּמִן מִשֵּׁב עִמּוֹ עַל הַרְבֵּי חוֹקֵק הַכֹּל
יִיחָד כְּמַלְוֶה וְכַח לוֹ שֶׁטֶר עֲלֵיהֶם כִּן וְכָן אֵין חֵיב לִפְלוּי: וְגוֹבֵה
אִתּוֹ הַרְבֵּי: דִּמְשַׁעַת וְקִפֵּי הִיוּ כְּגֹבֵי: כִּין כִּן וְכִין כִּךְ. אִפְסָא
פְּלִגִּי וְטַעַמָא כִּדְמַרְשָׁא וְאִזְלִי שֵׁלָא
וְאִמְרוּ כִי: שֶׁטֶר שֵׁיז' כִּן רִבִּי.
שִׁמְכּוֹב כִּן פְּלוּי לֹוּה מִפְּלוּי מֵהָ
כְּרִיבִית כִּן וְכָן לֹוּה פְּלוּי: מְהוּמְקִרִין.
לְמַלְוֶה: פְּסוּלִין. דְּבַעִי לְמִיטְרָף לְקוּמוֹת
מִזְמָן הַמְּבּוֹב כִּן וְעִדְיָן לֹא הָלוֹה
שֶׁטֶר הַלְקוּמוֹת קוּדֵם לְמַלְוֶה חָה
מִשְׁרָא שֶׁטֶר הָיוּ וְהוּא קוּדֵם וְהוּא שֶׁקֶר:
פְּסוּלִים. וְאִינוּ טוֹרֵף מִן הַמְּשׁוּעֲבָדִין
וְאִפְ"י מִן הַמַּאֲחִד לְמַלְוֶה: ר"מ בִּיא.
קִנְיִים הִימְרִיא אֲטוּ אִיטוֹרָא: שֵׁמָא
וְגַבֵּה וְכִין רֵאשׁוֹן. לִדְבַח לִדְבַח
מִתְּחִיל אֲדַעְתֵּיהּ לְדַקֵּק כִּל כִּן זִמָּן
לְקוּדֵם לִזְמַר לְמַלְוֶה שֶׁטֶר מוֹקֵדֵם
וְהִקְרִיא כִּן לְהוֹלֵחַ: פְּרִיפֵא. כִּרֵּס:
כְּבִישָׁא. אֲטַמִּין: וְאִפְסָיָא לְקוּמֵם
בִּיא בִּידִי. וְאִבֵּד שֶׁטֶר הַמִּכְרִיָּה וְאִכָּא
מִמֶּנּוּ חֲתִיגָא שֶׁל ג' שֵׁיט דְּכֹוִי הֵאִי
כִּינִיגָא לְמִדְחִירָה כְּשֶׁטֶרֶס: אִזֵּל.
בְּעַל הַכֵּרֶס: אֲקִיפִי. כִּתְמַנֵּה כְּעִדִּים:
כְּגֹוֹת קָטָן. כִּדִּי שֵׁלָא תִּחָא מִכְרִיתוֹ
מִכְרִיָּה שְׁכִיזִיזֵא שֶׁטֶר מִכְרִיתוֹ וְהָ
יִזִּיזֵא שֶׁטֶר מִתְּמָנוּ וְהוּא גִינֵלָא
הַדְּבַר: וְזוּי. מַעוֹת שְׁהוּא חוֹבֵב
מִכְרִיתוֹ שְׁמִיזֵא עָלָיו שֶׁטֶר שִׁמְכֵרָה
לִי כִרֵּס שֶׁאִין שֶׁלֹּן וְקִבְלָת מַעוֹתִי
וְכַתְּמָת לִי אֲחִירֹות: כְּמַלְוֶה כְּשֶׁטֶר
דְּמֹו. דִּהָא כְּחַז לִיָּה אֲחִירֹות:
מִדֵּה

"אית ליה זכיה מדרבנן הכא נמי לא שנו
 ולא היא ישראל אתי לכלל שליחות "עכו"ם
 לא אתי לכלל שליחות תנו רבנן ב"ישראל
 שלוח מעות מן הנכרי ברבית וקפן עליו
 במלוה ונתגייר אם קודם שנתגייר וקפן עליו
 במלוה גובה את הקרן וגובה את הרבית ואם
 לאחר שנתגייר וקפן עליו במלוה גובה את
 הקרן ואינו גובה את הרבית וכן נכרי שלוח
 מעות מישראל ברבית וקפן עליו במלוה
 ונתגייר אם עד שלא נתגייר וקפן עליו
 במלוה גובה את הקרן וגובה את הרבית אם
 משנתגייר וקפן עליו במלוה גובה את הקרן
 ואינו גובה את הרבית רבי יוסי אומר "נכרי
 שלוח מעות מישראל ברבית בין כך ובין כך
 גובה את הקרן וגובה את הרבית אמר רבא
 אמר רב חסדא אמר רב הונא הלכה כרבי
 יוסי אמר רבא מאי טעמא דרבי יוסי יכרי
 שלא יאמרו בשביל מעותיו נתגייר זה תנו
 רבנן ⁶ שטר שכתוב בו רבית קנסין אותו
 ואינו גובה לא את הקרן ולא את הרבית
 דרבי רבי מאיר וחכמים אומרים "גובה את
 הקרן ואינו גובה את הרבית במאי קמיפלגי
 רבי מאיר סבר קנסין התירא משום איסורא
 ורבנן סברי לא קנסין התירא משום איסורא
⁷ (פסול שטרי "חוב המוקדמן" פסולין
 אי פסולין נהי דלא גבו מזמן ראשון ניגבו
 ש במחלוקת שנויה ור"מ היא ורבי יוחנן אמר
 כבה מזמן ראשון ⁸ ההוא גברא דמשכין ליה
 שני א"ל אי מזבנית לה ניהלי מוטב ואי
 נתא ואמינא לקוחה היא בידי אול קם
 הליה ⁹ זביני ודאי לא הוי זביני זוי במלוה
 ועבדים או דילמא "כמלוה ע"פ דמו ואינו
 אביי ולא היוני דרכי אסי דאמר ר' אסי
 מודה

לנחות דהם עבירה נעשית בנזק הממון יותר מכלל דכלל עיקר עבירה בשטר בדאמרינן
אלא קנסו אלא בשטר ומיהו רבנן נראה דודאי לא קנסו כלל ותשמע לכאורה דגבי לרבנן בשטר
שפליג אלא משום דקנים ותימה דאמאי אין העדים פסולים כיון שעוברים על לא תשימון (ש
דפסוק מדי הוה אעברין אובל בינלות להכעיס דק"ל) (מסכתין ד"מ) כאבי דפסוק והא דלא
ה"ן לא חשיב ליה אלא הוי בכלל מלוה הנכה ברבית בדמפרש התם(1) מלוה הנכה הרבית והוא
שאין רבית מפורש בשטר אלא כח סתם פלוני חייב למלוה מנה וכלל הקבן עס הרבית וכל
ר"י יוחנן דמודו רבנן בשטר חוב המוקדמין גזירה שמה יגבה מומן ראשון ה"ן גזור שמה
דכיון שהרבית מפורש בשטר אין העדים עוברים על לא תשימון כיון דיודעינן העדים דבית דין לא
יגביה דתנן במתני' (לקמן ד"ה ע"ה) ועדים עוברים היינו כשאין ניכר הרבית בשטר ויודעים
הוא "אמר" בפרק המענה (ב"ב דף לז:) וצברת המוכר פירות (ו"ב דף ז') וס' דר' (ומהם) דמש
הנכה ברבית דרבנן ולא מיפסלו באיסור דרבנן כיון שאין מרמיחין כלום א"ע(2) שעבירה דאורי
דאורייתא י"ל להכשיר דשמה לא תשימון לאינשי במלוה משמע לכו ולא נעדים ולכן כשרים
לאינשי בלא דמי משמע לכו אבל קשה היא דשערי רבית חוב המוקדמים היך העדים כשרים דמיה
לאינשי בלא דמי גובה אי לאו משום דקנים ורבי יוחנן רמי לא קאמר דפסולים לרבנן אלא
הנכה העדים הללו במתנין חתמו שקר והקדמין בין האמן וי"ל בנזק שיש עדים שמעדין עלה
שאומרים טעני בשם המלך אי נמי (ו) בשיפוטא בין מלא בין חסר ולא הוכירו בשטר כב

קונסין אותו ואינו נובה וכו'. ואע"ג דלמרי' ב' אע"פ (בכורות דף ק"ט:) הלכה כר"ם בגזירותיו
קנס הוא דה"ג נמי פסקו בהלכות כרנן דר"מ בעמבערת חבירו ומינקת
נכסות יכנס ולא כר"ם דלמרי' לא יחזיר עולמות^(א) (פוסק דף טו:) דהוי קנסא ור'איה מדעבי ב' ב' (הל' א) החמירו לגרש כיון שאינו יכול לחזור ולנטען גדרושה אסורה לכהן (ויצ"ע ח"ס) ונחסי
היה דרבי אבי דאמר רבי אבי ב' מימא מ"ה ענין דר' אסי נשאר וכו' להכליל לא מביעיה ליה א' א' ונחסי
ליה דנאמן לומר פרעתי מאוס דלא ניתן ליכנס ומביעיה ליה א' לא גבי ממשעבדי כיון דלחין השטר
ועל זה בא אבי' להביא מדרכי אסי דבי היכי דמודה בשטר מהניא הודאחו לגבות ממשעבדי אע"פ ש
ה"ל הכא גבי פרדיקא ולא שייך כאן לגרש אין צריך לקיימו אלא גרסי' לאו היינו דרבי אסי דלמרי' כד
משמע מעבדים ולפי זה כשמתקשה על רבא מהיחא דלשגח קרקעות בלא רבא היה יכול להקשות מיד
ובנמצאת שאינו שלו אינו נאמן כל זמן ששטר מכר בידו אלא נטר עד לבסוף ומקשה על רבא מג

שְׁמֹר שֵׁשׁ בֹּרֵית קוֹנְסִין
אֶת הָרִבִּית פִּירִיס
גִּבִּי ע"פ אֹמֶר הַשְּׁטֵר עֲדִים
מִרְחִים לֹס כִּדְר וְקֶסֶה
הַמֶּלֶךְ שֶׁר שֵׁשׁ בֹּרִית יִקְרֻעוּ
כֹּל לִבִּי יִקְרֻעוּ וְהַשְּׁמֶל אִי גִבִּי
עַד מִנִּי חִר אֲמִיר יִקְרֻעוּ יִמְחִיו
זֶה שִׁינֵּב כִּי קוֹדֵשׁ וְיִלֵּךְ אֶסְקוֹר
לִפְסוֹמוֹ מִיָּחוּ נִכְרֵם לִרְמִי שֶׁקִּים
לִגְמִיר וְלֹא גִבִּי זִיֶּה כֹּל כְּמוֹ שֶׁעֵר
חֹזֵב הַמּוֹקְדִּים דְּמוֹקִיִּם בְּסִמְךָ
כִּרְמִי וְאֵף עַל גִּבִּי שֶׁסֵּס פִּירִיס
בְּשִׁטְרֵם לִדְלִי פִסְלוֹן אֲלֵל לְגִזֹּת
מִתְשַׁעֲבֵד אֵין נִרְאֶה דְּפִסְלוֹן מִשְׁמַע
לֹלֵל גִּבִּי זִיֶּה כֹּל וְהֵא דְּפִרְךָ נִהִי
לֹלֵל גִּבִּי מִזְמוֹן רֶאשׁוֹן לִיגִי מִזְמוֹן שֵׁנִי
הוּא מִזִּי לִמְיָר נִמִּי נִהִי לֹלֵל גִּבִּי
מִתְשַׁעֲבֵד מִנִּי מִנִּי מִנִּי אֲלֵל
רִבּוּתֵךְ פִּירִיס לִפְרִי מִתְשַׁעֲבֵד יִגִּבִּי
מִזְמוֹן שֵׁנִי וּבִפְסִיךָ דְּפִרְךָ אֲטֻבֵּדֵךְ
דְּפִרְסִיכֵךְ אֲלֵל הֵא דְּלִמְרִי רִבִּי יוֹחֵן
גִּזִּיֶּה שְׁמֵל יִגִּבֵּה מִזְמוֹן רֶאשׁוֹן יִמְחִי
לֹלֵל יִתֵּן לִיכְתֹּב וְלֹא מִשְׁנֵי מִשּׁוֹם
דְּשַׁעֲמֵךְ לֹלֵל יִתֵּן לִיכְתֹּב לֹא מִהִי
אֲלֵל לֹלֵל גִּבִּי מִתְשַׁעֲבֵד מִשּׁוֹם דְּסִיל
דִּוּדֵךְ מִהִי לִפְסוֹלֵל לִגְמִיר וְלֹא גִבִּי
כֹּל כֹּל אֲלֵל מִינְעִיכֵךְ אֲלֵל אֲלֵל
אִי גִבִּי מִתְשַׁעֲבֵד אֲכֹל מִנִּי חִר
פִּשְׁטוֹת לִיֶּה דְּגִבִּי אֵף עַל גִּבִּי לֹלֵל יִתֵּן
לִיכְתֹּב הַחֵם הוּא דְּשַׁפְטִיכֵךְ לִיֶּה דְּגִבִּי
הִיִּינוֹ מִשּׁוֹם הַמִּזְכּוֹר לִיֶּה מוֹדֵה
לְקוֹקֵךְ שֶׁלֹּא פִּרְעַ וְעוֹד נִרְאֶה לִפְרִי
עֲדִים אֲחֵרִים אִו שְׁחִיִּיז מוֹדֵה אִפְרִי
קִיֶּם רִמִּי דְּכִי מִשְׁמַע לִדְלִי גִבִּי
קִיֶּם דְּוִיִּלֵּל דְּרִבִּית וּבִתְסוֹפֶתֵךְ (סס)
נִמִּי מִשְׁמַע דְּאֲפִילוֹ בְּכֹלֵה עַל פִּי
קִיֶּם דְּקִתִּי הַמֶּלֶךְ אֲלֵל מִיִּצְרִי בְּרִבִּית
וְכֹל לִפְרִי כִּיֶּם קוֹנְסִין אֹמֶר וְאִינוֹ
גִּבִּיֶה לֹלֵל אֵת הַקֶּרֶן וְלֹא אֵת הָרִבִּית
הִיִּינוֹ רִמִּי אֹמֶר שֶׁר שֵׁשׁ בֹּרִית נִמִּי
כִּיֶּם וְכִיֶּם מִתְנִים (כ"ה ק' ד') רִבִּית
מִדְּמִיִּן לִהְיוֹת דְּקִנְסוֹ גּוֹפֵן מִשּׁוֹם
שְׁחֵן דְּמִתְנִים קִדְּשׁ הַמִּתְנוֹן אֵת הָדִין
אֲלֵל מִתְנִים מִתְנִים מִתְנִים מִתְנִים

יבירה בשטר דלאמרינן התם משעת כתיבה עדל ריה שומא ולכן
לכאורה דגבי לרבנן בשטר קרן אפילו ממשעבדי ור"מ נמי לא
עובדים על לא תשימון (שמות כג) אע"פ שאין מריחים יש להם
לכאבי דפסול והא דלא חשיב להו פסוק זה בורר (פס"ד ד' ד')
מלוה הצהא ברביה והוא הדין נמי עדים בכלל ואין לשטר כגון
וכללו הקקן עד עס הרביה והעדים לא ידעו דא"כ במזמן דקאמר
ראשון ה"נ גזור שמה יגבה רביה בחרות קרן ואין לומר נמי
יודיעין העדים דנית דין לא יגבו על ידס רביה ולכן השטר כשר
הרביה בשטר יודיעים עדים שיש בו רביה דהא אחאי שטרא
זד: אע"פ דיהו אומרים) דמשעת כתיבה עד לאין שומא וי"ל דאיי
גלוס ואע"פ שעבדיה דאורייתא עס נפלים אי נמי אינן ברביה
ולא בעדים ולכן כשרים דלאמרינן נמי (לפ"ד ד' ה:) לא תחמוד
היחך העדים כשרים דמוקמינן לה כר"מ אבל לרבנן גובה מומן
קאמר דפסולין לרבנן אלא משום גזירה שמה יגבה מומן ראשון
שיש עדים שמעדין עליהם שהיו אנוסים מחמת נפשות או כגון
ז' חקר ולא הוירי בשטר כנמה שבחא אלא כנמה נפשו:

הכלה כר"מ בגזירותיו היינו דוקא בגזירותיו ולא בקנסותיו והכא
מבטלת חבירו ומניקה חבירו דאם נשא ויזיל לנשיג' ומזו
הקנסא ודאיה מדנסי בהחולץ וינמות (דף ק) אס אינאנסא לנאן
לדאן (ווע' מו' ונחסי קד' דה"ר עקיבא): **אמר** אבי' א'א
ד'הא לא מביעילא ליה אי קדי' ממעשדיו לא לא אלא תשום פדעטא
ממעשדיו כיון דאין השטר מועיל אלא ע"פ הודאתו או דילמא גבי
לגזיות ממעשדיו אע"פ שאס היה אומר מוזיק הוא היה לרין קיוס
אלאו היינו דרבי אפי' דאמר ר' אפי' מודה בשטר שמתנו גובה מנכסי
דבא היה יכול להקשות מיד לנ"מ מ"ש הכא דנאמן לומר פרעתי
לנכסו ומקשה על רבא מגזיית מעשדיו השני בפירוש (בבבירא):
ח"פ

עין משפט
גר מצוה

קָבוֹל אֶת מִי שֶׁיֵּשֶׁה
וְיֵשֶׁה מִתּוֹת הַלֵּלָה
זֶה הוּא שְׂמֵחַ אֶת רַמְתָּ
סֵפֶר יָמִי
זֶה (וְהֵי) שֶׁל אֶת שְׂמֵחַ
סֵפֶר עָלֶיךָ
קָבוֹל אֶת הַלֵּלָה
זֶה הוּא מִתּוֹת וְיֵשֶׁה
וְיֵשֶׁה אֶת לֵאזֵן קָבוֹל
סֵפֶר אֶת שְׂמֵחַ אֶת
וְיֵשֶׁה תַּחֲנוּם לֵאזֵן
סֵפֶר לֵאזֵן קָבוֹל אֶת
זֶה הוּא שְׂמֵחַ אֶת שְׂמֵחַ
סֵפֶר יָמִי שְׂמֵחַ אֶת
זֶה
קָבוֹל אֶת מִי שֶׁיֵּשֶׁה
זֶה אֶת שְׂמֵחַ
זֶה שְׂמֵחַ אֶת מִי שֶׁ
סֵפֶר יָמִי
זֶה (וְהֵי) שֶׁל אֶת שְׂמֵחַ
סֵפֶר עָלֶיךָ
קָבוֹל אֶת מִי שֶׁיֵּשֶׁה
זֶה הוּא מִתּוֹת אֶת
מִתּוֹת אֶת אֶת
עָשִׂי שֶׁל שְׂמֵחַ אֶת
זֶה הוּא
קָבוֹל אֶת מִי שֶׁיֵּשֶׁה
זֶה הוּא מִתּוֹת אֶת
עָשִׂי שֶׁל שְׂמֵחַ אֶת
זֶה הוּא שְׂמֵחַ אֶת מִי שֶׁ
סֵפֶר יָמִי שְׂמֵחַ אֶת
זֶה הוּא שְׂמֵחַ אֶת מִי שֶׁ
סֵפֶר יָמִי שְׂמֵחַ אֶת